

Sekcia detskej a adolescentnej psychiatrie Slovenská psychiatrická spoločnosť SLS

Vyhlasenie Sekcie detskej a adolescentnej psychiatrie Slovenskej psychiatrickej spoločnosti k problematike tzv. „syndróm zavrhnutého rodiča“

Tzv. „Syndróm zavrhnutého rodiča“ (z anglického originálu „Parental Alienation Syndrome“, PAS), aktuálne nie je oficiálnym psychopatologickým syndrómom, nevyskytuje sa v medicínskej - psychiatrickej syndromológii a nie je stanovený ani ako nozologická jednotka, resp. diagnóza v oficiálnych medzinárodných klasifikačných systémoch. V Slovenskej republike je záväzne platná Medzinárodná klasifikácia chorôb MKCH 10 (ICD-10), v tejto klasifikácii spomenutý syndróm PAS nie je uvedený, preto nie je možné stanovovať ho ako diagnózu, ale ani popisne ako syndróm. „Syndróm zavrhnutého rodiča“ nie je prítomný ako diagnostická jednotka ani v klasifikačnom systéme používanom na americkom kontinente DSM 5. Aktuálne „Syndróm zavrhnutého rodiča“ je popisovaný v užšom zmysle ako indukcia dieťaťa jedným z rodičov proti druhému rodičovi v situácii krízy rodiny (rozpad rodiny), pričom dieťa sa identifikuje s induktorom, nekriticky uverí tomuto rodičovi a následne má negatívny postoj k druhému rodičovi. Odmietanie rodiča (či už je to matka alebo otec) môže mať reálne príčiny, a nemusí ísť o reálnu indukciu dieťaťa potenciálne funkčnejším rodičom. Odmietaný, resp. zavrhnutý rodič nemusí byť vždy len „obeťou“. Aktuálne nie sú k dispozícii relevantné výskumy a ich závery, t.j. nie je dostatočný počet dôkazov, ktoré by jasne definovali a popisovali spomínaný PAS. V MKCH 10 je možné kódovať stav distresu u dieťaťa, ktorý je vyvolaný konfliktnou situáciou rozpadu, resp. rozvodu rodičov pomocou kapitoly Faktory ovplyvňujúce zdravotný stav a styk so zdravotnými poisťovňami (Z00 - Z99), a to konkrétne: Problémy súvisiace s negatívnymi zážitkami v detstve, Problémy súvisiace s výchovou dieťaťa a Iné problémy spojené s primárnou podpornou skupinou, vrátane rodinnej situácie. V DSM 5 je možné uvedený stav kódovať pod pojmom: Child Affected by Parental Relationship Distress (Dieťa ovplyvnené distresom zo vzťahu rodičov). Tento stav môže byť kódovaný v prípade stanovenia primárnej psychiatrickej diagnózy, napr. niektorej úzkostnej poruchy, alebo poruchy adaptácie, tak v MKCH 10, ako aj v DSM 5.

V komplikovanej a emočne vypätej životnej situácii, akou je bezpochyby rozvod alebo rozpad rodiny sa dieťa často stáva prostriedkom na vybavovanie si subjektívne

prežívaných nespravodlivostí a ukrivdení medzi dvoma rozchádzajúcimi sa a rozhádanými rodičmi. Dieťa je v tejto situácii ľahko zneužitelné obidvoma stranami bojujúcimi o dieťa.

Principiálne problematika zverenia detí do výchovy je primárne v súdnej a sociálnoprávnej kompetencii. Medicínska starostlivosť nastáva, ak sa u dieťaťa prejavia psychopatologické symptómy. Vtedy je potrebné, aby bolo dieťa vyšetrené odborníkmi a to: detským psychiatrom a klinickým psychológom. Pokiaľ sa jedná o medicínsky problém, v niektorých prípadoch je nevyhnutná aj hospitalizácia dieťaťa.

Tzv. PAS nie je možné aktuálne diagnostikovať, a tým pádom používať tento pojem ani v súdnej praxi, ani na jeho základe stanoviť rozhodnutie o zverení dieťaťa do starostlivosti jednému z rodičov. Každý prípad zverenia dieťaťa do starostlivosti jednému z rodičov treba posudzovať veľmi citlivo a výsostne individuálne s jednoznačným prihliadaním na prospech dieťaťa.

Za výbor Sekcie detskej a adolescentnej psychiatrie SPsS SLS

MUDr. Jana Trebatická, PhD.